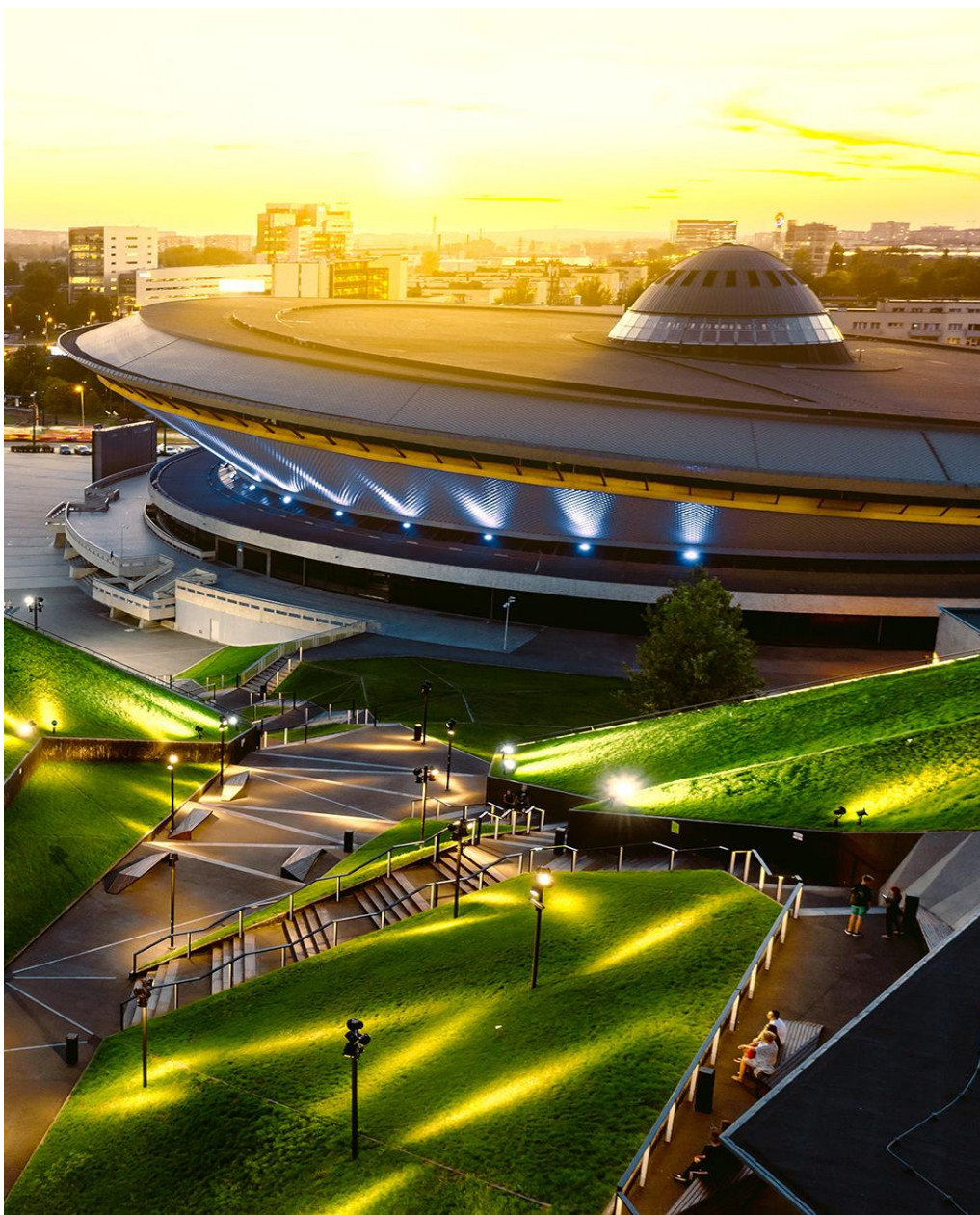

Informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego za 2022 rok

REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA W KATOWICACH

CZERWIEC 2023

SPIS TREŚCI

WSTĘP	str. 3
1. Dochody	str. 4
2. Wydatki	str. 9
3. Wynik operacyjny budżetu	str. 12
4. Wynik budżetu, przychody i rozchody	str. 12
5. Zobowiązania	str. 13
6. Środki pochodzące ze źródeł zagranicznych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego	str. 15

ZAŁĄCZNIKI

- 1 Wykonanie dochodów jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w IV kwartale 2022 roku
- 1a Wykonanie dochodów bieżących i majątkowych jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w IV kwartale 2022 roku
- 1b Dochody ze sprzedaży majątku jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w latach 2021-2022
- 2 Wykonanie wydatków jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w IV kwartale 2022 roku
- 3 Nadwyżka i deficyt operacyjny jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w IV kwartale 2022 roku
- 4 Skutki obniżenia górnych stawek podatków oraz udzielonych ulg i zwolnień przez jednostki samorządu terytorialnego województwa śląskiego w IV kwartale 2022 roku
- 5 Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w IV kwartale 2022 roku
- 6 Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w IV kwartale 2022 roku
- 7 Dochody na realizację zadań z udziałem środków zagranicznych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w IV kwartale 2022 roku
- 8 Wydatki na realizację zadań z udziałem środków zagranicznych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w IV kwartale 2022 roku
- 9 Wynik finansowy oraz wykonanie przychodów i rozchodów jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w IV kwartale 2022 roku

WSTĘP

Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach przedstawia „Informację o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego za 2022 rok”.¹

Opracowanie powstało na podstawie sprawozdań przedłożonych do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przez jednostki samorządu terytorialnego województwa śląskiego za lata 2021 - 2022. Analizie poddano planowane i wykonane dochody i wydatki budżetowe a także przychody, rozchody, zobowiązania, wynik finansowy, nadwyżkę i deficyt operacyjny oraz dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego przeznaczone na realizację zadań współfinansowanych ze środków zagranicznych.

Wzorem lat ubiegłych, analiza obejmuje część opisową zawierającą podstawowe informacje dotyczące działalności finansowej jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego w 2022 roku oraz część tabelaryczną zawierającą szczegółowe, rozszerzone dane dotyczące poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego².

Opracowanie zostało przygotowane przez pracowników Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach.

---

¹ Zdjęcie na stronie tytułowej pochodzi z Urzędu Miasta Katowice.

² Jednostka samorządu terytorialnego - dalej: j.s.t.

1.DOCHODY

Realizacja dochodów ogółem j.s.t. województwa śląskiego w 2022 roku wyniosła 36 357 856 tys. zł, co stanowiło 96,1% planu po zmianach wynoszącego 37 845 956 tys. zł.

W porównaniu z rokiem poprzednim dochody ogółem j.s.t. województwa śląskiego zmalały o 0,3% (o 95 972 tys. zł). Spadek dochodów ogółem w porównaniu do dochodów ogółem 2021 roku odnotowano w województwie samorządowym o 2,9 % oraz w miastach na prawach powiatu o 2,5%. Natomiast wzrost dochodów ogółem wystąpił w powiatach i wyniósł 6,8% oraz w gminach 2,3%.

Tabela nr 1. Realizacja i struktura dochodów ogółem w j.s.t. województwa śląskiego (w tys. zł.)

Wyszczególnienie	Wykonanie 2021	Plan 2022	Wykonanie 2022	Dynamika 2021=100	Wykonanie planu 2022 (%)	Struktura dochodów wykonanych w 2022 roku (%)
Województwo samorządowe	2 192 085	2 125 374	2 127 942	97,1	100,1	5,9
Powiaty	2 438 895	2 673 952	2 605 710	106,8	97,4	7,1
Miasta na prawach powiatu	19 429 335	19 625 393	18 942 638	97,5	96,5	52,1
Gminy	12 393 513	13 421 237	12 681 566	102,3	94,5	34,9
Ogółem	36 453 828	37 845 956	36 357 856	99,7	96,1	100,0

Wykonanie dochodów bieżących w 2022 roku w j.s.t. województwa śląskiego wyniosło 33 605 314 tys. zł (98,4% planu). Najwyższe wykonanie planu dochodów bieżących odnotowano w województwie samorządowym (101,3% planu) a najniższe w gminach (97,0% planu).

Dochody majątkowe w 2022 roku zostały zrealizowane w wysokości 2 752 542 tys. zł, co stanowiło 74,3% planu. Najwyższe wykonanie planu dochodów majątkowych wystąpiło w województwie samorządowym (85,8 %) a najniższe w gminach (73,3%).

Tabela nr 2. Realizacja dochodów ogółem (w podziale na dochody bieżące i majątkowe) w j.s.t. województwa śląskiego w 2022 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Dochody ogółem		Dochody bieżące		Dochody majątkowe		Wykonanie planu dochodów bieżących (%)	Wykonanie planu dochodów majątkowych (%)
	Plan 2022	Wykonanie 2022	Plan 2022	Wykonanie 2022	Plan 2022	Wykonanie 2022		
Województwo samorządowe	2 125 374	2 127 942	1 958 060	1 984 341	167 314	143 601	101,3	85,8
Powiaty	2 673 952	2 605 710	2 410 387	2 411 228	263 565	194 482	100,0	73,8
Miasta na prawach powiatu	19 625 393	18 942 638	17 786 210	17 580 760	1 839 183	1 361 878	98,8	74,0
Gminy	13 421 237	12 681 566	11 984 475	11 628 985	1 436 762	1 052 581	97,0	73,3
Ogółem	37 845 956	36 357 856	34 139 132	33 605 314	3 706 824	2 752 542	98,4	74,3

W dochodach majątkowych najważniejszym źródłem są dotacje na inwestycje, jednak istotną pozycję stanowią również dochody ze sprzedaży majątku, pozostają one bowiem wciąż jeszcze jedną ze zmiennych określających dopuszczalny poziom spłaty zobowiązań j.s.t.

W 2022 roku dotacje na inwestycje wyniosły 2 070 644 tys. zł (75,2% ogółu dochodów majątkowych) i były niższe niż w roku poprzednim o 16,8%, tj. o 418 285 tys. zł. Spadek wysokości dotacji na inwestycje wystąpił we wszystkich rodzajach j.s.t., przy czym szczególnie znaczący był w województwie samorządowym (o 58,8%) oraz w gminach (o 21,2%).

Wśród wszystkich typów j.s.t., w 2022 roku najwyższe dochody ze sprzedaży majątku odnotowało województwo samorządowe (wykonanie wyniosło 11 404 tys. zł tj. 167,6% planu) a najniższe wykonanie planu dochodów ze sprzedaży majątku wystąpiło w powiatach (8 110 tys. zł tj. 67,1% planu). W 2022 roku we wszystkich typach j.s.t. wykonanie dochodów ze sprzedaży majątku w porównaniu z rokiem poprzednim kształtowało się na zróżnicowanym poziomie. Największy wzrost odnotowano w województwie samorządowym o 311,6% a najmniejszy w gminach 1,2%. Natomiast w miastach na prawach powiatu wystąpił spadek dochodów ze sprzedaży majątku o 34,4%.

Tabela nr 3. Realizacja dochodów ze sprzedaży majątku oraz dotacji na inwestycje j.s.t. województwa śląskiego w latach 2021-2022(w tys. zł)

Wyszczególnienie	Dochody ze sprzedaży majątku			Dotacje na inwestycje		
	Wykonanie 2021	Wykonanie 2022	Dynamika 2021=100	Wykonanie 2021	Wykonanie 2022	Dynamika 2021=100
Województwo samorządowe	2 771	11 404	411,6	299 950	123 567	41,2
Powiaty	6 747	8 110	120,2	183 150	179 822	98,2
Miasta na prawach powiatu	590 247	386 998	65,6	920 409	911 988	99,1
Gminy	185 527	187 821	101,2	1 085 420	855 266	78,8
Ogółem	785 293	594 333	75,7	2 488 929	2 070 644	83,2

Dochody j.s.t. to przede wszystkim dochody własne (w 2022 roku stanowiły 52,6% dochodów j.s.t. województwa śląskiego), ponadto dotacje (26,8%) i subwencje (20,6%).

W 2022 roku dochody własne zostały zrealizowane w wysokości 19 116 982 tys. zł (99,3% planu). W porównaniu do roku 2021 dochody te wzrosły o 5,5%. W dochodach tych istotną rolę pełnią udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych, które w 2022 roku wyniosły łącznie 9 334 159 tys. zł, co stanowiło 48,8% dochodów własnych ogółem, natomiast w 2021 roku dochody z tych tytułów wyniosły 9 291 364 tys. zł i stanowiły 51,3% dochodów własnych j.s.t.

Subwencja ogólna (łącznie ze środkami rezerwy subwencji ogólnej) wyniosła 7 485 675 tys. zł i w porównaniu do 2021 roku zmniejszyła się o 4,9%. Dotacje celowe (łącznie dotacje z budżetu państwa i pozostałe dotacje) zostały wykonane w kwocie 9 755 199 tys. zł (87,8% planu). W porównaniu do 2021 roku nastąpił spadek ich wysokości wynoszący 6,7%.

Realizacja zadań związanych z obsługą programu 500+ dotychczas wykonywana przez j.s.t., od 1 stycznia 2022 roku, po nowelizacji przepisów została przekazana Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych.

Tabela nr 4. Dochody ogółem według głównych źródeł ich pozyskiwania według typów j.s.t. w 2022 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie 2021	Plan 2022	Wykonanie 2022	Dynamika 2021=100	Wykonanie planu 2022 (%)	Struktura dochodów wykonanych 2022 (%)
Dochody ogółem w tym:	36 453 828	37 845 956	36 357 856	99,7	96,1	100,0
Dochody własne	18 122 124	19 251 837	19 116 982	105,5	99,3	52,6
w tym PIT	7 643 330	x	7 746 462	101,4	x	x
w tym CIT	1 648 034	x	1 587 697	96,3	x	x
Województwo samorządowe	1 408 957	1 372 063	1 407 878	99,9	102,6	X
w tym PIT	244 196	x	261 153	106,9	x	x
w tym CIT	1 065 706	x	1 024 063	96,1	x	x
Powiaty	963 266	997 909	1 009 470	104,8	101,2	X
w tym PIT	644 504	x	658 021	102,1	x	x
w tym CIT	24 598	x	23 431	95,3	x	x
Miasta na prawach powiatu	10 192 109	10 573 536	10 501 407	103,0	99,3	X
w tym PIT	4 350 786	x	4 281 366	98,4	x	x
w tym CIT	444 583	x	423 645	95,3	x	x
Gminy	5 557 793	6 308 329	6 198 227	111,5	98,3	X
w tym PIT	2 403 844	x	2 545 923	105,9	x	x
w tym CIT	113 147	x	116 557	103,0	x	x
Subwencja ogólna	7 871 878	7 485 139	7 485 675	95,1	100,0	20,6
Województwo samorządowe	175 139	280 935	280 935	160,4	100,0	X
Powiaty	896 551	864 142	864 142	96,4	100,0	X
Miasta na prawach powiatu	4 238 157	3 969 578	3 969 578	93,7	100,0	X

Wyszczególnienie	Wykonanie 2021	Plan 2022	Wykonanie 2022	Dynamika 2021=100	Wykonanie planu 2022 (%)	Struktura dochodów wykonanych 2022 (%)
Gminy	2 562 032	2 370 484	2 371 020	92,5	100,0	X

Wyszczególnienie	Wykonanie 2021	Plan 2022	Wykonanie 2022	Dynamika 2021=100	Wykonanie planu 2022 (%)	Struktura dochodów wykonanych 2022 (%)
Dotacje celowe	10 459 826	11 108 980	9 755 199	93,3	87,8	26,8
Województwo samorządowe	607 990	472 377	439 129	72,2	93,0	X
Powiaty	579 078	811 901	732 098	126,4	90,2	X
Miasta na prawach powiatu	4 999 070	5 082 278	4 471 653	89,4	88,0	X
Gminy	4 273 689	4 742 424	4 112 319	96,2	86,7	X
W tym:	4 507 136	X	X	X	X	X
Dotacje 500+	4 507 136	X	X	X	X	X
Województwo samorządowe	X	X	X	X	X	X
Powiaty	17 961	X	X	X	X	X
Miasta na prawach powiatu	2 368 283	X	X	X	X	X
Gminy	2 120 892	X	X	X	X	X

Dochody ogółem wszystkich j.s.t. województwa śląskiego w 2022 roku zostały wykonane w wysokości 36 357 856 298 zł, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 8 339 zł. Najwyższe wykonanie dochodów ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wystąpiło w miastach na prawach powiatu i wyniosło 7 891 zł. W gminach dochody na 1 mieszkańca wyniosły 6 472 zł, w powiatach 1 330 zł a w województwie samorządowym 488 zł. W porównaniu do 2021 roku nastąpił ogólny wzrost wysokości dochodów na 1 mieszkańca o 2,3%, przy czym zmiana wysokości tych dochodów była zróżnicowana w zależności od typu j.s.t. W powiatach dochody na 1 mieszkańca wzrosły o 8,5%, w gminach o 3,9%, w miastach na prawach powiatu o 0,9% natomiast w województwie samorządowym nastąpił spadek ich wysokości o 0,4%.

2. WYDATKI

W 2022 roku wydatki ogółem wszystkich j.s.t. województwa śląskiego zostały zrealizowane w kwocie 37 919 342 tys. zł, co stanowiło 91,2% planu po zmianach. W porównaniu z rokiem 2021 wydatki wykonane wzrosły o 9,0% (o 3 125 204 tys. zł), przy czym największy wzrost wystąpił w powiatach, gminach oraz miastach na prawach powiatu odpowiednio o 15,8%, 13,5% i 6,2% a najmniejszy w województwie samorządowym (o 1,6%).

Tabela nr 5. Realizacja wydatków ogółem j.s.t. województwa śląskiego w 2022 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie 2021	Plan 2022	Wykonanie 2022	Dynamika 2021=100	Wykonanie planu 2022 (%)	Struktura wydatków wykonanych 2022 (%)
Województwo samorządowe	2 023 185	2 232 339	2 055 400	101,6	92,1	5,4
Powiaty	2 306 788	2 907 903	2 671 025	115,8	91,9	7,0
Miasta na prawach powiatu	18 943 832	21 752 871	20 119 400	106,2	92,5	53,1
Gminy	11 520 331	14 672 576	13 073 516	113,5	89,1	34,5
Ogółem	34 794 138	41 565 689	37 919 342	109,0	91,2	100,0

W 2022 roku w j.s.t. województwa śląskiego wydatki bieżące zostały zrealizowane w kwocie 31 285 715 tys. zł, tj. w 93,9% planu. Wykonanie wydatków bieżących w porównaniu z 2021 rokiem wzrosło o 7,1%, tj. o 2 087 152 tys. zł. Wzrost wydatków bieżących w 2022 roku w porównaniu z rokiem poprzednim wystąpił w województwie samorządowym o 16,9%, w powiatach o 14,8%, w gminach o 9,3% oraz w miastach na prawach powiatu - o 4,1%.

Wykonanie wydatków majątkowych wyniosło 6 633 627 tys. zł, tj. 80,3% planu po zmianach. W porównaniu z 2021 rokiem wystąpił wzrost kwoty zrealizowanych wydatków majątkowych wynoszący 18,6% . Największy wzrost wydatków majątkowych w 2022 roku w porównaniu z rokiem 2021 wystąpił w gminach o 39,4%, w powiatach o 21,6% i miastach na prawach powiatu o 17,9% natomiast spadek wydatków majątkowych odnotowano w województwie samorządowym o 20,8%.

Należy zauważyć, że znaczny wzrost wysokości wydatków majątkowych nie wynikał ze wzrostu dotacji na inwestycje, które były niższe niż w roku 2021 (zob. tabela 3).

Tabela nr 6. Wydatki ogółem w podziale na wydatki bieżące i majątkowe w poszczególnych typach j.s.t. w 2022 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie 2021	Plan 2022	Wykonanie 2022	Dynamika 2021=100	Wykonanie planu 2022 (%)	Struktura wydatków wykonanych 2022 (%)
Wydatki ogółem w tym:	34 794 138	41 565 689	37 919 342	109,0	91,2	100,0
Wydatki bieżące ogółem:	29 198 563	33 304 600	31 285 715	107,1	93,9	82,5
Województwo samorządowe	1 202 260	1 506 114	1 404 899	116,9	93,3	X
Powiaty	1 968 916	2 360 435	2 260 100	114,8	95,7	X
Miasta na prawach powiatu	16 101 441	17 619 535	16 769 088	104,1	95,2	X
Gminy	9 925 945	11 818 216	10 851 628	109,3	91,8	X
Wydatki majątkowe ogółem:	5 595 575	8 261 089	6 633 627	118,6	80,3	17,5
Województwo samorządowe	820 926	725 925	650 501	79,2	89,6	X
Powiaty	337 872	547 468	410 925	121,6	75,1	X
Miasta na prawach powiatu	2 842 391	4 133 336	3 350 313	117,9	81,1	X
Gminy	1 594 386	2 854 360	2 221 888	139,4	77,8	X

W grupie wydatków bieżących j.s.t. szczególnie duży udział mają wynagrodzenia i pochodne, które w 2022 roku wyniosły 12 833 351 tys. zł i stanowiły 41,0% wydatków bieżących, co oznacza, że w porównaniu do 2021 roku wydatki te wzrosły o 8,5% a ich udział w grupie wydatków bieżących ogółem zwiększył się o 0,5%.

Znacznie mniejszy udział w wydatkach bieżących miały koszty związane z obsługą długu, które wprawdzie w 2022 roku wyniosły 353 356 tys. zł (stanowiąc 1,3% wydatków bieżących), jednak w porównaniu do roku poprzedniego w tej grupie wydatków wystąpił wyjątkowo duży wzrost, wynoszący 256 136 tys. zł tj. 243,5%.

W 2022 roku wyraźny wzrost wystąpił także w zakresie wydatków na energię, w porównaniu z rokiem poprzednim wyniósł 128 935 tys. zł tj. 12,0%.

Tabela nr 6a. Wydatki bieżące – wybrane grupy w poszczególnych typach j.s.t. w 2022 roku (w tys. zł)

j.s.t.	Wybrane wydatki bieżące					
	Wynagrodzenia i pochodne – wykonanie -		Koszty obsługi długu - wykonanie-		Wydatki na energię - wykonanie-	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
województwo samorządowe	333 885	377 122	3 204	22 316	9 023	13 011
powiaty	1 204 614	1 305 941	3 475	12 046	38 640	46 439
miasta na prawach powiatu	6 447 220	6 949 823	58 572	218 661	487 313	546 775
gminy	3 844 813	4 200 465	31 969	100 332	238 897	296 583
ogółem j.s.t.	11 830 532	12 833 351	97 220	353 356	773 873	902 808

Niespodziewanym, nowym zadaniem j.s.t. w 2022 roku były obowiązki będące konsekwencją konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy i napływu uchodźców z tego kraju, określone ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.³⁴ Wydatki w j.s.t. województwa śląskiego wyniosły na ten cel 808 173 zł, dochody natomiast 792 621 tys. zł i pochodziły głównie z Funduszu Pomocy. Najwyższe dochody i wydatki w zakresie wskazanego zadania zrealizowały miasta na prawach powiatu (52,1% dochodów i 52,5% ogółu wydatków na ten cel).

Tabela nr 6b. Dochody i wydatki szczególne związane z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy w 2022 roku (w tys. zł)

j.s.t.	Ukraina 2022 rok - wykonanie-	
	Dochody	Wydatki
województwo samorządowe	1 634	11 355
powiaty	139 977	142 363
miasta na prawach powiatu	412 981	424 201
gminy	238 029	230 254
ogółem j.s.t.	792 621	808 173

Wydatki ogółem j.s.t. województwa śląskiego w 2022 roku zostały wykonane w wysokości 37 919 342 273 zł, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 8 697 zł. Najwyższe wykonanie wydatków ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wystąpiło w miastach na prawach powiatu i wyniosło 8 381 zł. W gminach wydatki na 1 mieszkańca wyniosły 6 672 zł, w powiatach 1 363 zł a w województwie samorządowym 471 zł. W porównaniu z 2021 rokiem nastąpił ogólny wzrost wydatków na 1 mieszkańca o 11,8%,

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2023 poz. 103).

przy czym najwyższy wzrost wystąpił w powiatach i wynosił 17,5% a najniższy w województwie samorządowym 4,2%.

3. WYNIK OPERACYJNY BUDŻETU

Różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi budżetów j.s.t. może być dodatnia lub ujemna. Dodatnia stanowi nadwyżkę operacyjną, ujemna jest deficytem operacyjnym. Wynik operacyjny budżetu jest bardzo istotny między innymi dlatego, że wpływa na relację określoną w art. 242 ustawy o finansach publicznych.

W 2022 roku 12 j.s.t. wykazało deficyt operacyjny. Deficyt operacyjny wystąpił w 5 miastach na prawach powiatu oraz w 7 gminach. Warto zauważyć, że w latach poprzednich, 2018-2021, deficyt operacyjny wykazywała corocznie najwyżej jedna j.s.t.⁵

4. WYNIK BUDŻETU, PRZYCHODY ROZCHODY

W 2022 roku j.s.t. województwa śląskiego zamknęły swoje budżety deficytem w wysokości 1 561 904 tys. zł, natomiast w 2021 roku łączną nadwyżką w wysokości 1 659 690 tys. zł.

Tabela nr 7. Liczba j.s.t., które w latach 2021-2022 osiągnęły nadwyżkę i deficyt budżetu

Wyszczególnienie	Wynik finansowy			
	Nadwyżka		Deficyt	
	2021	2022	2021	2022
Województwo samorządowe	1	1	X	X
Powiaty	15	4	2	13
Miasta na prawach powiatu	15	1	4	18
Gminy	135	55	13	93
Ogółem	166	61	19	124

W 2022 roku spośród 185 j.s.t. województwa śląskiego, 124 jednostki (67,0% ogółu) wykazało deficyt budżetowy a 61 zamknęło swoje budżety nadwyżką budżetową (33,0% ogółu). Dla porównania, w 2021 roku deficyt wykazało 19 jednostek (10,3%) ogółu a 166 zamknęło swoje budżety nadwyżką budżetową (89,7% ogółu). W latach 2018-2020 liczba j.s.t. wykazujących na koniec roku deficyt budżetu była zróżnicowana (w 2018 r. – 113 j.s.t., w 2019 r. – 83 j.s.t., w 2020 r. – 37 j.s.t.)⁶ ale nigdy tak liczna jak w 2022 roku.

⁵ Deficyt operacyjny nie wystąpił w 2018 r. w żadnej j.s.t., w 2019 r. wystąpił w 1 j.s.t., w 2020 r. w 1 j.s.t., w 2021 r. w żadnej z j.s.t. Źródło: dane RIO w Katowicach.

⁶ Źródło: dane RIO w Katowicach.

W 2022 roku j.s.t. województwa śląskiego uzyskały przychody na łączną kwotę 6 298 198 tys. zł, w tym:

- z tytułu wolnych środków w 3 243 555 tys. zł (51,5% przychodów), przychody z tego tytułu wykazało 177 j.s.t.,
- z kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji w kwocie 919 194 tys. zł (14,6% przychodów), przychody z tego tytułu wykazały 92 j.s.t.;
- z nadwyżki z lat ubiegłych w wysokości 845 302 tys. zł (13,4% przychodów ogółem), przychody z tego tytułu wykazało 71 j.s.t.

Oprócz wyżej wymienionych źródeł przychodów j.s.t. wykazywały również przychody z tytułu spłaty pożyczek udzielonych.

Wykonanie rozchodów j.s.t. wyniosło 1 012 295 tys. zł, z czego najważniejszą pozycję stanowiła spłata kredytów i pożyczek w wysokości 825 678 tys. zł (81,6% ogółu rozchodów), przelewy na rachunki lokat w wysokości 143 837 tys. zł (14,2% ogółu rozchodów) oraz udzielone pożyczki w wysokości 42 781 tys. zł (4,2% ogółu rozchodów).

5. ZOBOWIĄZANIA

Zobowiązania wliczane do państwowego długu publicznego to kredyty i pożyczki, papiery wartościowe wyemitowane przez j.s.t. i przyjęte depozyty oraz zobowiązania wymagalne, rozumiane jako bezsporne zobowiązania, których termin płatności minął, a które nie zostały ani przedawnione ani umorzone. Do kategorii kredytów i pożyczek zalicza się także umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym oraz umowy o poprawę efektywności energetycznej, które mają wpływ na poziom długu publicznego, dłużne papiery wartościowe, których zbywalność jest ograniczona, umowy sprzedaży, których cena jest płatna w ratach, umowy leasingu zawarte z producentem lub finansującym, w których ryzyko i korzyści z tytułu własności są przeniesione na korzystającego z rzeczy, a także umowy nienazwane o terminie zapłaty dłuższym niż rok, związane z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu.⁷

---

⁷Rozporządzenie Ministra Finansów z 28 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego (Dz.U. z 2014 poz. 1053 z późn. zm).

Tabela nr 8. Zobowiązania j.s.t. województwa śląskiego w latach 2021-2022

Wyszczególnienie	Zobowiązania (w tys. zł)		Dynamika (rok poprzedni = 100)		Struktura (w %)	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Zobowiązania ogółem, w tym:	8 263 651	8 253 883	98,3	99,9	100,0	100,0
Kredyty, pożyczki, obligacje	8 254 517	8 245 579	98,3	99,9	99,9	99,9
Zobowiązania wymagalne	9 134	8 305	89,8	90,9	0,1	0,1
Relacja zobowiązań do dochodów wykonanych (%)	22,7	22,7	x	x	x	x
Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	639 833	651 866	87,5	101,9	x	x
Wartość poręczeń i gwarancji udzielonych w okresie sprawozdawczym	3 152	90 542	3,2	1 872,5	x	x

W 2022 roku kwota długu j.s.t. województwa śląskiego nieznacznie zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim - 0,1%. Zmniejszyły się zarówno zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji - o 0,1%, jak również zobowiązania wymagalne o 9,1%. W 2022 roku relacja zobowiązań ogółem do dochodów wykonanych wyniosła 22,7% i była taka sama jak w roku 2021.

Tabela nr 9. Zobowiązania j.s.t. województwa śląskiego według typów jednostek w latach 2021-2022 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Województwo samorządowe		Powiaty		Miasta na prawach powiatu		Gminy	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Zadłużenie ogółem, w tym:	389 331	319 132	238 754	214 322	5 609 210	5 706 622	2 026 356	2 013 807
Kredyty, pożyczki, obligacje	388 853	319 127	238 717	214 322	5 602 877	5 702 557	2 024 070	2 009 572
Zobowiązania wymagalne	479	5	37	0	6 333	4 065	2 286	4 235
Relacja zobowiązań do dochodów wykonanych (%)	17,8	15,0	9,8	8,2	28,9	30,1	16,4	15,9
Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	0	0	9 733	6 204	477 706	511 867	152 394	133 795
Wartość poręczeń i gwarancji udzielonych w okresie sprawozdawczym	0	0	0	0	250	90 542	2 902	0

W 2022 roku, podobnie jak w latach poprzednich, zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji stanowiły dominującą grupę zobowiązań w każdym z typów j.s.t. W 2022 roku w porównaniu z rokiem poprzednim kwota zobowiązań z tych tytułów znacząco zmniejszyła się w województwie samorządowym (o 17,9%) oraz w powiatach (o 10,2%), nieznacznie w gminach (o 0,7%), zwiększyła się natomiast w miastach na prawach powiatu (o 1,8%). Zobowiązania wymagalne zmniejszyły się w miastach na prawach powiatu (o kwotę 2 268 tys. zł, tj. o 35,8%) i w województwie samorządowym (o 474 tys. zł tj. o 943%) a wyraźnie zwiększyły się w gminach – o 1 949 tys. zł, tj. o 85,3%.

Niewymagalne zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na koniec 2022 roku wykazało 48 j.s.t. (w 2021 r. – 50 j.s.t.) na łączną kwotę 651 866 tys. zł, tj. więcej niż w 2021 roku o 1,9%. Podobnie jak w latach poprzednich, największa część tej kwoty (511 867 tys. zł, tj. 78,5%) dotyczyła poręczeń udzielonych przez miasta na prawach powiatu. W 2022 roku j.s.t. udzieliły też nowych poręczeń i gwarancji w wysokości 90 542 tys. zł, przy czym w całości były one udzielone przez miasta na prawach powiatu. Warto zaznaczyć, że we wskazanej kwocie aż 90 000 tys. zł to wartość poręczenia udzielonego przez jedno miasto szpitalowi.

6. ŚRODKI POCHODZĄCE ZE ŹRÓDEŁ ZAGRANICZNYCH W BUDŻETACH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

J.s.t. korzystają z dodatkowego źródła finansowania, jakim są środki zagraniczne, to jest między innymi środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z innych źródeł zagranicznych.

W 2022 roku wykonanie dochodów przez j.s.t. województwa śląskiego ze środków (zarówno krajowych jak i zagranicznych) przeznaczonych na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych⁸ wyniosło 1 804 289 tys. zł, co stanowiło 5,0% dochodów budżetowych ogółem i było wyższeo 21 513 tys. zł (tj. o 1,8%) niż w roku 2021.

W 2022 roku najwyższe dochody na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych podobnie jak w latach poprzednich, wykonały, miasta na prawach powiatu. Zrealizowane przez nie dochody wyniosły 787 468 tys. zł, co stanowiło 43,6% ogółu tych dochodów uzyskanych przez wszystkie j.s.t. województwa śląskiego. W miastach na prawach powiatu udział dochodów na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych wyniósł średnio 4,2%, jednak charakteryzował się dużym zróżnicowaniem i w poszczególnych miastach stanowił od 1,1% do 9,7% ich dochodów ogółem. Nieco mniejsze zróżnicowanie udziału dochodów na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych wystąpiło w powiatach, w których przy średniej wynoszącej 3,4% stanowiłow zależności od powiatu od 0,8% do 7,5%, natomiast największe zróżnicowanie

---

⁸ W niniejszym opracowaniu, kwota dochodów i wydatków na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych uwzględnia paragrafy z czwartą cyfrą 1,2,3,4,5,6,7,8 i 9.

wystąpił w gminach, gdzie ich udział wynosił średnio 4,9% lecz w poszczególnych jednostkach stanowił od 0,3% do 29,5% dochodów wykonanych ogółem.

Tabela nr 10. Dochody j.s.t. województwa śląskiego na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych w dochodach ogółem w latach 2021-2022 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2021			2022			Dynamika (6:3) 2021=100
	Dochody ogółem wykonanie	Dochody na projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych	Udział w % (3:2)	Dochody ogółem wykonanie	Dochody na projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych	Udział w % (6:5)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Województwo samorządowe	2 192 085	459 827	21,0	2 127 942	304 957	14,3	66,3
Powiaty	2 438 895	94 456	3,9	2 605 710	87 678	3,4	92,8
Miasta na prawach powiatu	19 429 335	761 656	3,9	18 942 638	787 468	4,2	103,4
Gminy	12 393 513	456 836	3,7	12 681 566	624 185	4,9	136,6
Ogółem	36 453 828	1 772 776	4,9	36 357 856	1 804 289	5,0	101,8

Wykonanie wydatków na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych wyniosło 2 406 480 tys. zł, co stanowiło 6,4% wydatków budżetowych ogółem. W porównaniu do 2021 roku wykonanie analizowanych wydatków zmniejszyło się o kwotę 264 136 tys. zł, tj. o 9,9%.

Tabela nr 11. Wydatki j.s.t. województwa śląskiego na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych w wydatkach ogółem w latach 2021-2022 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2021			2022			Dynamika 2021=100 (6:3)
	Wydatki ogółem wykonanie	Wydatki na projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych	Udział w % (3:2)	Wydatki ogółem wykonanie	Wydatki na projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych	Udział w % (6:5)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Województwo samorządowe	2 023 185	687 003	34,0	2 055 400	414 335	20,2	60,3
Powiaty	2 306 788	147 876	6,4	2 671 025	88 552	3,3	59,9
Miasta na prawach powiatu	18 943 832	1 208 581	6,4	20 119 400	1 235 403	6,1	102,2
Gminy	11 520 331	627 155	5,4	13 073 516	668 191	5,1	106,5
Ogółem	34 794 138	2 670 616	7,7	37 919 342	2 406 480	6,4	90,1

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2022 roku wydatki na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych w najwyższej kwocie zostały zrealizowane przez miasta na prawach powiatu. Miasta te wykonały wydatki w wysokości 1 235 403 tys. zł, co stanowiło 51,3% ogółu wydatków na zadania realizowane z udziałem środków zagranicznych wszystkich j.s.t. województwa śląskiego. Tak jak w latach ubiegłych, w poszczególnych miastach udział wydatków ze środków zagranicznych w wydatkach ogółem był zróżnicowany i wynosił od 1,2% do 12,4% wydatków (średnio 6,1%). Znaczne zróżnicowanie wysokości udziału wydatków ze środków zagranicznych w wydatkach ogółem wystąpiło także w powiatach i wyniosło od 0,6% do 8,5% (średnio 3,3%) a największe w gminach, gdzie wydatki te stanowiły od 0,0% do 32,0% (średnio 5,1%) wydatków ogółem.

W 2022 roku, podobnie jak w latach poprzednich, najwyższe kwoty środków przeznaczonych na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków zagranicznych zostały poniesione w dziale 600 – „Transport i łączność” (732 291 tys. zł, co stanowiło 30,4% wydatków) a także w działach 900 – „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” (521 219 tys. zł, tj. 21,7% wydatków na zadania realizowane z udziałem środków zagranicznych) oraz 801 – „Oświata i wychowanie” (227 163 tys. zł, tj. 9,4% wydatków).

Tabela nr 12. Wydatki j.s.t. województwa śląskiego na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych w latach 2021-2022 (w tys. zł).

Symbol	Dział klasyfikacji budżetowej	2021 rok		2022 rok	
		wydatki wykonanie	struktura wykonania (%)	wydatki wykonanie	struktura wykonania (%)
10	Rolnictwo i łowiectwo	136 033	5,09	123 331	5,12
20	Leśnictwo	0	0,00	0	0,00
50	Rybołówstwo i rybactwo	442	0,02	609	0,03
100	Górnictwo i kopalnictwo	24	0,00	112	0,00
150	Przetwórstwo przemysłowe	3 681	0,14	4 203	0,17
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię el, gaz i wodę	801	0,03	3 388	0,14
500	Handel	1 032	0,04	0	0,00
600	Transport i łączność	940 055	35,20	732 291	30,43
630	Turystyka	13 309	0,50	21 386	0,89
700	Gospodarka mieszkaniowa	194 266	7,27	229 102	9,52
710	Działalność usługowa	38 132	1,43	23 009	0,96
720	Informatyka	5	0,00	1 099	0,05
730	Nauka	0	0,00	0	0,00
750	Administracja publiczna	119 841	4,49	155 502	6,46

Symbol	Dział klasyfikacji budżetowej	2021 rok		2022 rok	
		wydatki wykonanie	struktura wykonania (%)	wydatki wykonanie	struktura wykonania (%)
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0	0,00	0	0,00
752	Obrona narodowa	0	0,00	0	0,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3 431	0,13	7 917	0,33
755	Wymiar sprawiedliwości	0	0,00	0	0,00
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej	0	0,00	0	0,00
757	Obsługa długu publicznego	0	0,00	0	0,00
758	Różne rozliczenia	0	0,00	0	0,00
801	Oświata i wychowanie	270 377	10,12	227 163	9,44
851	Ochrona zdrowia	60 732	2,27	28 699	1,19
852	Pomoc społeczna	86 640	3,24	72 988	3,03
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	88 176	3,30	76 295	3,17
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	76 658	2,87	46 732	1,94
855	Rodzina	14 162	0,53	10 067	0,42
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	502 862	18,83	521 219	21,66
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	59 964	2,25	85 734	3,56
925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	459	0,02	1 725	0,07
926	Kultura fizyczna	59 535	2,23	33 908	1,41
Ogółem		2 670 616	100,00	2 406 480	100,00